

Kultur Musikk

Orgelbrus og
himmelsk støy

Det finnes visstnok mer mellom himmel og jord (og underverdenen) enn hva som kan spilles på et orgel. Takk eller pris for datamaskinen.

IMPROMUSIKK

MARHAUG/ASHEIM
Grand Mutation
Touch, 2007

En gang for lenge siden, i 2001, ble jeg oppmerksom på musikeren Lasse Marhaug. Han drev med noe som visstnok var veldig spennende og nytt, nemlig såkalt støymusikk, og dette nye og spennende måtte selvsagt sjekkes ut og fødesløyves med stor appetitt.

Dette er lenge siden nå, det føles som det skjedde før Berlinmurens fall, minst, og i hvert fall før OL på Lillehammer. I mellomtiden gikk jeg grundig lei av denne støymusikken, bråk og bråk og bråk og bråk kan bli litt ensformig i lengden, men av en eller annen grunn driver folk fortsatt og prater om hvordan støymusikk er noe spennende og nytt, og ikke vet jeg. Uansett var vel ikke støymusikk noe nytt i 2001, og ikke er det noe nytt nå, og alt dette snakket om støymusikk er kanskje ikke så interessant likevel; for den som setter på platen *Grand Mutation*, kommer ikke til å høre bråk, men et delikat samspill mellom en organist og en som spiller elektronikk.

Grått. En annen gang, for lenge siden, i 1994, ble jeg oppmerksom på komponisten Nils Henrik Asheim. Dette er lenge siden nå, rett etter at jeg hadde gått lei av at all norsk black metal hadde begynt å høres så forpult lik ut, og jeg trengte noe mørkere, mer fiendtlig, styggere musikk. På den

lokale platesjappa fant jeg en fellesutgivelse med Asheim og en annen komponist, Yngve Slettholm. Kuriøst fratradte Slettholm nettopp

(det føles i hvert fall som det var i forrige uke) sin stilling som statssekretær i Kulturdepartementet, hvor han representerte Kristelig Folkeparti sammen med Valgerd Svarstad Haugland. Asheim ga forresten en gang for lenge siden (2002) ut en veldig god plate hvor han improviserte på orgel, en plate som het *16 Pieces For Organ*.

Svart. Jeg skulle ønske jeg hadde *Grand Mutation* den gangen i 1994, da jeg var ute etter noe som kunne ta meg videre, lenger inn i mørket og ensomheten enn hva black metal-band som Burzum eller Darkthrone maktet. Og det er her jeg må presisere noe som egentlig er ganske selvsagt, men ofte må man presisere det selvsagte, for leseren er ofte slik skrudd sammen at hun gjerne har et sterkt ønske om å konkludere at den som skriver en tekst er dum, dersom det selvsagte ikke gjøres rede for, og det er at denne mørke stemningen, denne dysterheten, den ville jeg skapt i mitt eget hode. For mye av musikkens betydning skapes i møte mellom lytter og musikk – for igjen å si noe selvsagt. Og i dag hører jeg ikke mørke og dysterhet i *Grand Mutation*, her er jævlige nye mer: Barn som leker, voksne som kje-der seg, sol som går opp og ned, her er smil og latter, gråt og sorg.

Nils Henrik Asheim

Lag på lag: Nils Henrik Asheim (lille bilde) og Lasse Marhaugs plate *Grand Mutation* er ikke bråk, men et delikat samspill mellom en organist og en som spiller elektronikk. Foto: Lisbeth Risnes og trollofon.com

Planlagt. Asheim og Marhaug har spilt sammen ved en rekke anledninger, så vidt jeg kjenner til spilte de sammen første gang i 2002. På *Grand Mutation* får vi høre en innspilling fra i fjor. Selvsagt har lyden mange lag, jeg ville ikke skrevet som jeg har gjort hittil i motsatt fall, selvsagt er dette imponerende, spesielt tatt i betraktning at det i all hovedsak er snakk om improvisasjoner, det vi hører, men det høres vel planlagt ut, slik god improvisasjon har en tendens til å gjøre. Presseskrevet påpeker at det er vanskelig å skille elektronikken fra orgel, men det synes ikke jeg er noe vanskelig, med

Det høres vel planlagt ut, slik god improvisasjon har en tendens til å gjøre.

mindre det er noen orgelsamplinger her, og det er strengt tatt juks i min bok. Før eller senere må denne anmeldelsen slutte, så jeg konkluderer med at jeg har en intensjon om å dukke opp neste gang de spiller et sted i nærheten.

Svein Egil Hatlevik